

**UCHWAŁA NR LIV/379/2022
RADY MIASTA CHEŁMNA**

z dnia 26 października 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie w Gminie Miasto Chełmno na lata 2022-2024**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079 i 1561) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 i 956), Rada Miasta Chełmna uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Chełmno na lata 2022-2024, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały wraz z preliminarzem wydatków, stanowiącym załącznik nr 2 do uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr LIII/294/2010 Rady Miasta Chełmna z dnia 26 października 2010r. w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Wojciech Strzelecki

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr **LIV/379/2022**

Rady Miasta Chełmna

Dnia **26 października 2022**

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE MIASTO CHEŁMNO
NA LATA 2022-2024**

Wykaz skrótów:

CDK – Chełmiński Dom Kultury

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania

Uzależnieniom **KPP** – Komenda Powiatowa Policji **MBP** –

Miejska Biblioteka Publiczna

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych **MOPS** – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej **MZI** –

Miejski Zespół Interdyscyplinarny

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja

pozarządowa **PCPR** – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

pp. – punkt procentowy

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PWD – Placówka Wsparcia Dziennego

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

UM – Urząd Miasta

SPIS TREŚCI

<u>PRZEMOC W RODZINIE</u>	<u>3</u>
<u>DEFINICJA PRZEMOCY</u>	<u>3</u>
<u>RODZAJE PRZEMOCY</u>	<u>5</u>
<u>SKALA PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH</u>	<u>6</u>
<u>UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU</u>	<u>7</u>
<u>PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU</u>	<u>8</u>
<u>CHARAKTERYSTYKA GMINY MIASTO CHEŁMNO</u>	<u>10</u>
<u>ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD</u> <u>MIESZKAŃCÓW GMINY MIASTO CHEŁMNO</u>	<u>14</u>
<u>DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY MIASTO CHEŁMNO</u>	<u>17</u>
<u>ANALIZA DANYCH ZASTANYCH</u>	<u>17</u>
<u>ANALIZA BADAŃ SPOŁECZNYCH</u>	<u>20</u>
<u>CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU</u>	<u>23</u>
<u>ADRESACI PROGRAMU</u>	<u>29</u>
<u>PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU</u>	<u>29</u>
<u>ŹRÓDŁA FINANSOWANIA</u>	<u>30</u>
<u>EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU</u>	<u>31</u>
<u>WSKAŹNIKI MONITORINGOWE</u>	<u>32</u>
<u>WNIOSKI I PODSUMOWANIE</u>	<u>33</u>
<u>SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW</u>	<u>34</u>
<u>SPIS RYSUNKÓW</u>	<u>34</u>
<u>SPIS WYKRESÓW</u>	<u>34</u>
<u>SPIS TABEL</u>	<u>34</u>

PRZEMOC W RODZINIE

DEFINICJA PRZEMOCY

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym i ma wiele definicji. Powszechnie traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki prowadzący do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249), przemoc w rodzinie to *„jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą”*.

W odniesieniu do zachowań przemocowych w rodzinie zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu. Pierwszą jest intencjonalność, co oznacza, że postępowanie sprawcy nie jest przypadkowe, ma charakter świadomego i zamierzonego działania. Drugim równoległym mechanizmem jest wykorzystanie przez sprawcę nierównowagi sił fizycznych, psychicznych, ekonomicznych do wymuszenia na osobie bliskiej pożądanego zachowania. Trzecia cecha to uderzenie w dobro drugiej osoby, naruszenie jej wolności osobistej i godzenie w jej podstawowe prawa. Ostatnia cecha to spowodowanie konkretnej szkody psychicznej bądź fizycznej, zadanie bólu i cierpienia.

Osobami doznającymi przemocy w rodzinie najczęściej są kobiety i dzieci¹, dotyczy ona jednak również mężczyzn oraz osób w podeszłym wieku. Przemoc wobec osób starszych, definiowana jest jako pojedyncze lub powtarzające się działanie lub brak odpowiedniego działania, które występuje w jakiegokolwiek relacji, gdzie oczekuje się zaufania. Przemoc ta może przybierać różne formy, takie jak: przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, seksualna, finansowa, a także kształt intencjonalnego oraz nieintencjonalnego zaniedbania². Ponadto może dochodzić do innego rodzaju przemocy, a mianowicie do dyskryminacji. Może ona przybierać formę działań świadomych lub nieświadomych. Ofiarami takich poczynań padają

¹<https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

² A. Starega, Przemoc wobec osób starszych. Czasopismo Niebieska linia, Instytut Psychologii i Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Przemoc, 2003.

również osoby starsze, które ze względu na swój wiek są dyskryminowane na rynku pracy, w doborze ofert rozrywkowych i rekreacyjnych³.

Wśród osób doznających przemocy może występować wyuczona bezradność, którą określa się jako syndrom zaburzeń poznawczych, motywacyjnych i emocjonalnych powstałych na skutek doświadczania przez jednostkę sytuacji braku kontroli. Dane zjawisko prowadzi najczęściej do braku motywacji zmiany danej sytuacji, przez co praca z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie jest niezwykle trudna i czasochłonna⁴. Wyuczona bezradność prowadzi do pojawienia się trzech rodzajów deficytów:

- motywacyjnego polegającego na zmniejszeniu motywacji do emitowania nowych działań dowolnych, czego wskaźnikiem jest m.in. dłuższy czas latencji,
- poznawczego polegającego na zaburzeniu w dostrzeganiu zależności pomiędzy reakcją a wzmocnieniem. Jeżeli jednostka nawet przypadkowo emituje zachowanie, które przynosi jej wzmocnienie, to ma trudności w dostrzeżeniu związku pomiędzy emitowanym zachowaniem, a wzmocnieniem,
- emocjonalnego, czyli pojawienia się lęku oraz uczuć związanych z przygnębieniem i depresją⁵.

Osoby doznające przemocy nierzadko charakteryzuje niskie poczucie własnej wartości, winy oraz wstydu, co jest efektem poniżania, upokarzania i ciągłego krytykowania. To wszystko powoduje, że osoby te nabierają przekonania, iż są bez wartości, tracą dla siebie szacunek, wiarę we własne możliwości oraz zanika u nich poczucie bezpieczeństwa i zaufanie do siebie samego. Mają skrajnie niską samoocenę, czują złość i urazę, nie widzą też możliwości wyjścia z takiej sytuacji. Dopatrują się winy w sobie, a świat postrzegają jako wrogi i niepojęty.

Przemoc w rodzinie dotyczy również rodzin uwikłanych w problem uzależnień. Uzależnienie przynajmniej jednego członka rodziny ma niekorzystny wpływ na funkcjonowanie pozostałych jej członków. Wynika to między innymi z atmosfery panującej w środowisku rodzinnym, a także zaburzonych relacji między członkami rodziny z problemem alkoholowym, narkotykowym lub innym. Stan chronicznego napięcia i stresu wpływa

³ E. Sygit, R. Ossowski, Przemoc wobec osób starszych ze względu na ich wiek, płeć i wykształcenie, *Gerontologia Polska*, tom 16, nr 3, 163–168.

⁴ M. Kofta, G. Sędek, Wyuczona bezradność. Podejście informacyjne, [w:] M. Kofta, *Psychologia aktywności: zaangażowanie, sprawstwo, bezradność*, Wydawnictwo Nakom, Poznań, 1993.

⁵ T. Jarmakowski, Styl atrybucji, poczucie kontroli i płeć a podatność na powstawanie syndromu wyuczonej bezradności, *FOLIA PSYCHOLOGICA* 13, 2009, s. 55-73.

destrukcyjnie nie tylko na funkcjonowanie w życiu codziennym osób dorosłych, ale stanowi zagrożenie dla prawidłowego rozwoju dziecka. Nieprzewidywalność wydarzeń i trwanie w ciągłej niepewności wywołuje u niego poczucie braku stabilności oraz bezpieczeństwa.

RODZAJE PRZEMOCY

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

- 1. Fizyczną** – jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być przeróżne, np. złamania, siniaki, poparzenia, itp. Powodowana jest poprzez np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
- 2. Psychiczną** – przemoc psychiczna oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów religijnych, pochodzenia, narzucanie własnych przekonań, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, odrzucenie, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie).
- 3. Seksualną** – jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
- 4. Ekonomiczną** – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez sprawcę. Podporządkowanie materialne partnerki/partnera bądź innych osób w rodzinie sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku sprawcy albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.
- 5. Zaniedbanie** – nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia.

Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia⁶.

SKALA PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy w rodzinie dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Warto przy tym pamiętać, że jest to bardzo wrażliwy temat i ludzie nierzadko boją się lub wstydzą przyznać, że dotyczy ich bezpośrednio. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy w rodzinie gromadzonych przez Policję, w 2020 roku ogólna liczba osób doznających przemocy kształtowała się na poziomie 85 575. O skali problemu przemocy świadczą również badania przeprowadzone w 2014 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (obecnie Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej) w ramach projektu „Diagnoza i porównanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz ocena efektywności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Wynika z nich, że co trzeci respondent zna osobiście w swoim otoczeniu/sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszał lub wie, że dochodzi w nich do różnych form przemocy wobec kobiet. Przypadki przemocy wobec mężczyzn zna natomiast co piąty ankietowany. Z deklaracji osób biorących udział w badaniu wynika, że odsetek osób doświadczających przemocy w ciągu całego swojego życia kształtował się na poziomie 24,7%. Przemoc w rodzinie stanowi jeden z głównych problemów współczesnych państw na całym świecie. Przeciwdziałanie temu zjawisku powinno zajmować więc priorytetowe miejsce wśród zadań realizowanych zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym.

Wyniki badań ogólnopolskich dotyczące krzywdzenia dzieci są niepokojące: siedmiu na dziesięciu nastolatków w wieku 11-17 lat doświadczyło w swoim życiu przynajmniej jednej z siedmiu kategorii krzywdzenia, przemocy ze strony bliskich dorosłych doświadczyło 41%, a świadkami przemocy domowej było 15% badanych uczniów. Doświadczenie przemocy w rodzinie niesie za sobą poważne konsekwencje zarówno w okresie dorastania jak i w dorosłym życiu, a dodatkowo zachowania przemocowe mogą zostać dziedziczone,

⁶J. Helios, W. Jedlecka, Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

tzn. przeniesione na dzieci osoby krzywdzonej w przyszłości. Mając na uwadze szeroko dostępną wiedzę o następstwach stosowania przemocy wobec dzieci, szczególnie niepokojące jest to, że część społeczeństwa nadal próbuje stosowanie kar cielesnych

w procesie wychowania. Z Raportu Rzecznika Praw Dziecka z 2017 roku wynika, że połowa Polaków (52%) uważa, iż są sytuacje kiedy dziecko należy ukarać klapssem, a zdecydowani przeciwnicy takich zachowań stanowią jedynie 21% społeczeństwa.

Z „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie” z 2019 roku wynika fakt, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Badanie pokazało, że około 85-90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne. Jednak nadal około 10% dorosłych uznaje zachowania przemocowe za normalne. Ponadto zdaniem 72% respondentów prawo w Polsce w niedostatecznym stopniu chroni osoby doznające przemocy w rodzinie.

W 2019 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (obecnie Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej), przeprowadzone zostało „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Biorący w nim udział specjaliści z zakresu wsparcia osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy oraz same osoby jej doznające pozytywnie opowiedziały się za krajowym systemem wsparcia. Szczególną rolę w pracy zespołów interdyscyplinarnych i innych jednostek pełni procedura „Niebieskie Karty”, którą stosuje się w przypadku 90% osób doznających przemocy w rodzinie lub które objęte są pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) do zadań własnych gminy należy *opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie*. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy miasta Chełmno. **Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Chełmno na lata 2022-2024** jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem Programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne, które uwzględniają temat przeciwdziałania przemocy i regulują postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób doświadczających oraz stosujących przemoc w rodzinie. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów **Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Chełmno na lata 2022-2024**.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MIASTO CHEŁMNO NA LATA 2022-2024

→ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,

ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,

→ ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,

ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,

ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,

ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny,

ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego.

Ponadto Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Chełmno na lata 2022-2024 jest spójny z:

Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022, którego celem głównym jest *zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.*

Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasta Chełmna na lata 2021-2030.

Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miasto Chełmno.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań i danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie.

CHARAKTERYSTYKA GMINY MIASTO CHEŁMNO

Chełmno jest gminą miejską w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie chełmińskim. Jej obszar obejmuje powierzchnię 114,05 km², czyli około 21,62% terenu całego powiatu. Większość obszaru Miasta stanowią użytki rolne (69%), z kolei użytki leśne zajmują 12%.

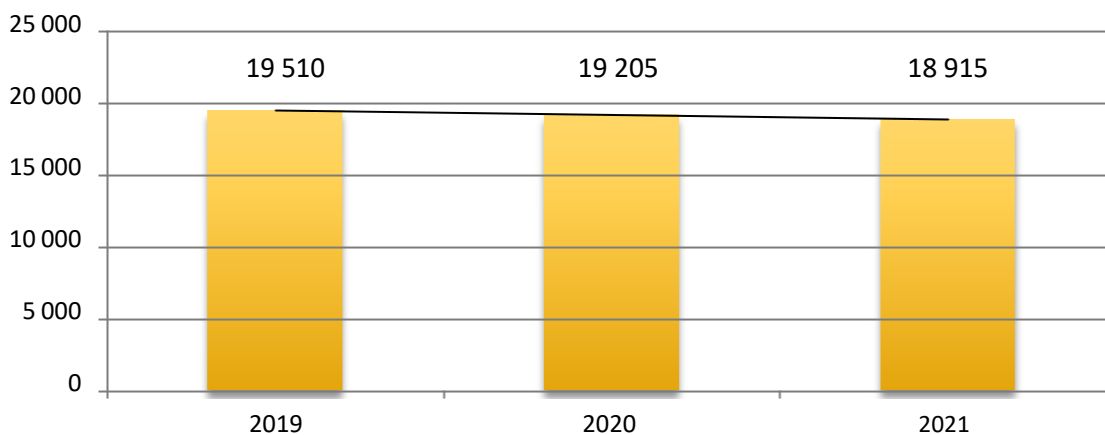
Rysunek 1. Położenie miasta Chełmno

Źródło: <https://pl.wikivoyage.org/wiki/Che%C5%82mno>

Obraz aktualnego stanu społeczeństwa jest możliwy do przedstawienia między innymi dzięki analizie struktury demograficznej. Miasto Chełmno zamieszkuje 18 915 osób (stan na 31.12.2021 roku). Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba mieszkańców uległa zmniejszeniu. W 2021 roku w stosunku do 2019 roku widoczny jest spadek o 3%.

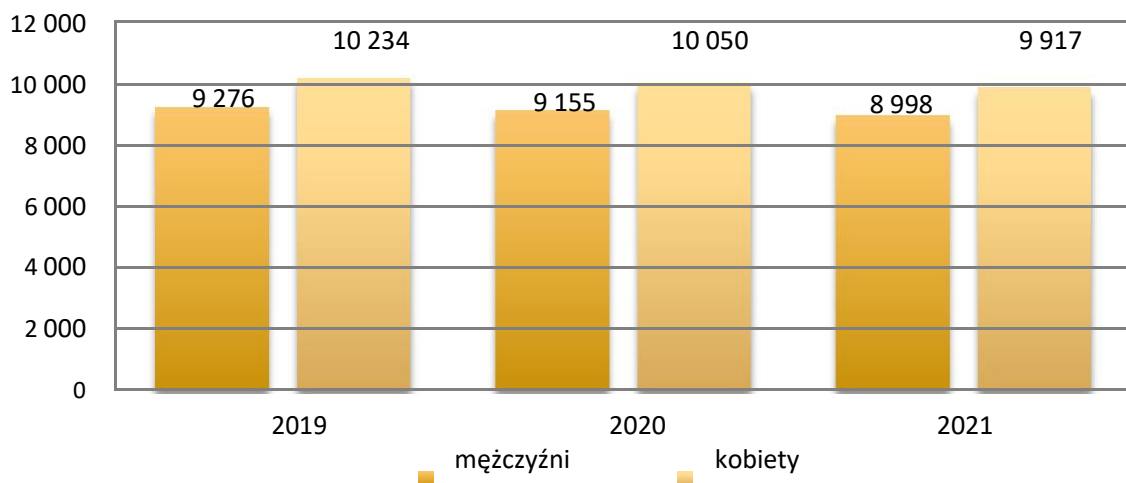
Wykres 1. Liczba mieszkańców miasta Chełmno w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących miasto Chełmno była w 2021 roku mniejsza od liczby kobiet – stanowiły one 52,4% ogólnej liczby ludności (9 917 kobiet), natomiast mężczyźni 47,6% (8 998 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w 2021 roku w Mieście wynosił 110, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadało 110 kobiet.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących miasto Chełmno na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W mieście Chełmno w 2021 roku przyrost naturalny był ujemny i wynosił -169 (stan na koniec 2021 roku), co odpowiadało przyrostowi naturalnemu - 8,87 na 1000 mieszkańców. W latach 2019-2021 przyrost naturalny w Mieście ulegał spadkowi, a w przedmiotowym roku przyjął wartość najniższą.

Tabela 1. Przyrost naturalny w mieście Chełmno na przestrzeni lat 2019-2021

urodzenia żywe	170	146	118
zgony	217	298	287
przyrost naturalny	-47	-152	-169

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w mieście Chełmno według ekonomicznych grup wieku

w 2021 roku przedstawiała się następująco:

- 16,5% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 17 roku życia;
- 59,0% mieszkańców było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 24,6% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – 65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w mieście Chełmno. Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzegalny jest wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, z kolei odsetek osób w wieku produkcyjnym ulega spadkowi. W przypadku udziału osób w wieku przedprodukcyjnym dostrzegalny jest niewielki spadek. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Mieście prezentuje się na zróżnicowanym poziomie w odniesieniu do wskaźników w całym kraju. W Polsce jest to 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,2% w wieku produkcyjnym oraz 22,6% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 2. Udział ludności miasta Chełmno według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2019-2021 (w procentach)

wiek przedprodukcyjny	16,6	16,6	16,5
wiek produkcyjny	59,8	59,4	59,0
wiek poprodukcyjny	23,5	24,0	24,6

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Działalność kulturalna w Mieście realizowana jest w głównej mierze przez **Chełmiński Dom Kultury**, który jest samorządową instytucją kultury, służącą rozwojowi i zaspokajaniu potrzeb kulturalnych mieszkańców. Placówka animuje czas wolny lokalnej społeczności organizując m.in. imprezy kulturalne, skierowane zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych mieszkańców.

Zadania w zakresie zaspokajania i rozwijania potrzeb czytelniczych, oświatowych, kulturalnych i informacyjnych prowadzi **Miejska Biblioteka Publiczna w Chełmnie**.

Baza oświatowa w mieście Chełmno składa się z następujących placówek:

- Przedszkole Miejskie „Tęczowy Zakątek”,
- Szkoła Podstawowa Nr 1,
- Szkoła Podstawowa Nr 2,
- Szkoła Podstawowa Nr 4 z oddziałem przedszkolnym.

Dodatkowo na terenie Miasta funkcjonują następujące **placówki niepubliczne**:

- Niepubliczna Katolicka Szkoła Podstawowa Księży Pallotynów,
- Przedszkole Niepubliczne „PINOKIO”,
- Przedszkole Niepubliczne „BRZDĄC”,
- Przedszkole Niepubliczne „CALINECZKA”,
- Przedszkole Niepubliczne „BAJKA”.

Ponadto, w Mieście działalność prowadzi placówka wsparcia dziennego w postaci świetlicy środowiskowej, która prowadzona jest przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo. Jest przeznaczona dla dzieci z rodzin ubogich, niepełnych, trudnych, niewydolnych wychowawczo, niezaradnych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym lub uzależnieniami, dysfunkcyjnych, w szczególności zagrożonych problemem alkoholowym.

ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MIASTO CHEŁMNO

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w mieście Chełmno zajmuje się **Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Chełmnie**, który tworzy Burmistrz Miasta powołując do niego przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. W skład Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi także przedstawiciele sektora pozarządowego. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249):

1. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
2. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5 oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:
 - 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
 - 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
 - 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
 - 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
 - 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Chełmno na lata 2022-2024 wraz z obszarami ich działania przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 3. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wraz z obszarami ich działania

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> → Wczesna diagnoza, → poradnictwo, → udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, → dystrybucja ulotek edukacyjno-informacyjnych, → organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, → prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, → udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień, → obsługa organizacyjno-techniczna Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Chełmnie, → uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> → Realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> → Wczesna diagnoza, → uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, → realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy, → udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych.
Komenda Powiatowa Policji	<ul style="list-style-type: none"> → Uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, → podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> → Wczesna diagnoza, → przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, → uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Miejski Zespół Interdyscyplinarny	<ul style="list-style-type: none"> → Diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, → podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, → inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie, → rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, → inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc,

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MIASTO CHEŁMNO NA LATA 2022-2024

	<ul style="list-style-type: none">☐ opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,☐ monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,☐ dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,☐ realizacja procedury „Niebieskie Karty”.
--	--

Źródło: opracowanie własne

Na terenie Miasta funkcjonują podmioty będące pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- instytucje kulturalne,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chełmnie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmnie,
- samopomocowe grupy wsparcia dla osób uzależnionych,
- placówki ochrony zdrowia,
- placówki oświatowe,
- lokalne organizacje pozarządowe.

ZASOBY LUDZKIE:

Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Chełmnie w zakresie realizacji **Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Chełmno na lata 2022-2024** współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

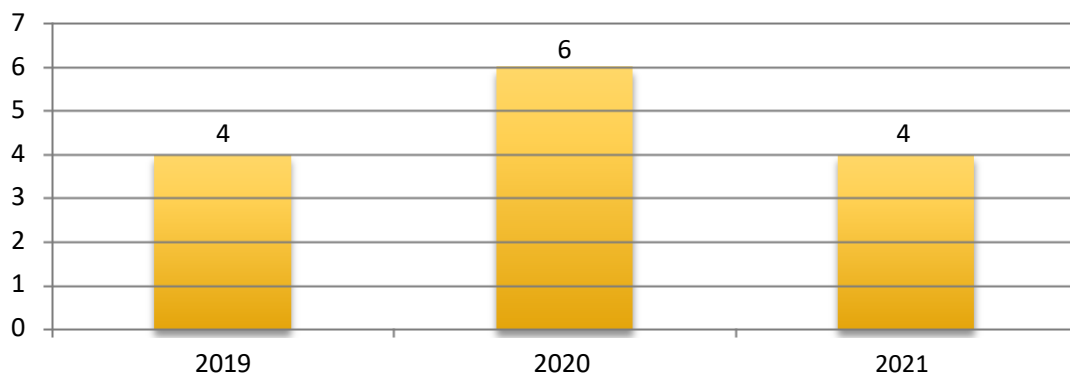
- pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- psychologzy, psychoterapeuci i pedagodzy,
- funkcjonariusze Policji,
- kuratorzy społeczni oraz zawodowi,
- pracownicy socjalni,
- prawnicy,
- pracownicy ochrony zdrowia,
- członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY MIASTO CHEŁMNO

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

W 2021 roku w mieście Chełmno z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu przemocy w rodzinie skorzystały 4 rodziny. W latach 2019-2021 liczba rodzin korzystających z tego rodzaju wsparcia ulegała wahaniom.

Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku liczba członków rodzin objętych pomocą grup roboczych wyniosła łącznie 60. W porównaniu do lat poprzednich można zauważyć regularny spadek liczby osób objętych wsparciem grup roboczych w związku z występowaniem problemu przemocy w rodzinie. W 2021 roku osobami doświadczającymi przemocy w mieście Chełmno były przede wszystkim kobiety (46 osób), jednakże odnotowane zostały również 3 przypadki, gdzie ofiarą przemocy było dziecko oraz 11 przypadków kiedy osobą doświadczającą przemocy był mężczyzna.

Tabela 4. Liczba osób objętych wsparciem grup roboczych na przestrzeni lat 2019-2021

liczba osób ogółem	96	82	60
liczba dzieci	8	6	3
liczba kobiet	70	62	46
liczba mężczyzn	18	14	11

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2019, 2020 i 2021 rok

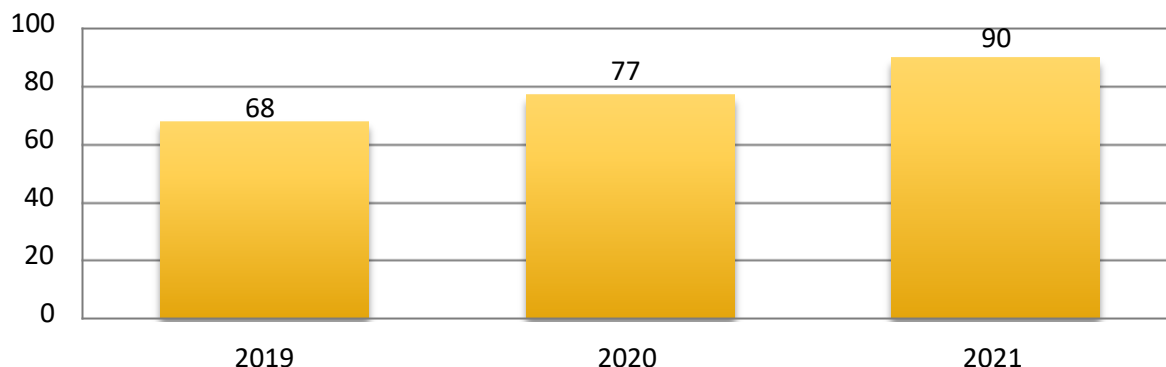
⁷ Liczba dzieci, kobiet i mężczyzn objętych w 2021 roku wsparciem grup roboczych, dotyczy osób doświadczających przemocy.

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach

przewodniczącemu Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”

w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Na przestrzeni ostatnich lat liczba podjętych procedur „Niebieskie Karty” ulegała wzrostowi – w 2019 roku było to 68 wszczętych procedur, w 2020 roku – 77, natomiast w 2021 roku – 90.

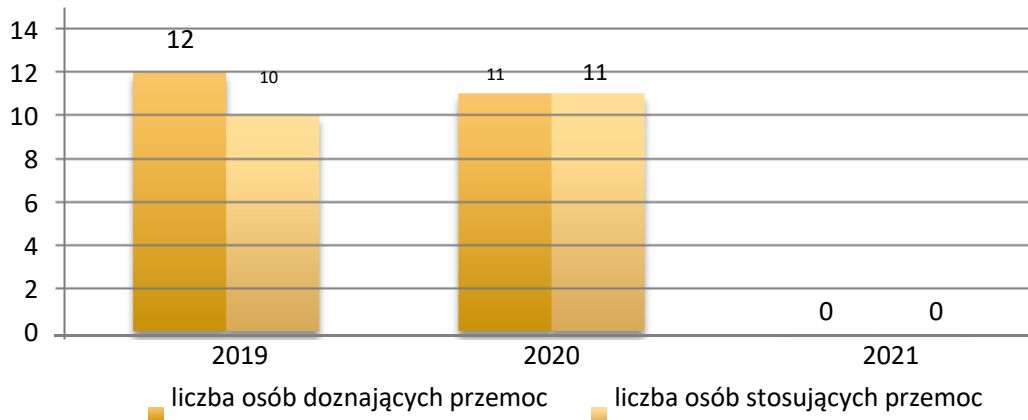
Wykres 4. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2019, 2020 i 2021 rok

Na wykresie nr 5 zaprezentowano dane dotyczące liczby osób doznających oraz stosujących przemoc w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2019-2021. W omawianym okresie zaobserwować można tendencję spadkową w zakresie liczby osób doznających przemocy w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie Komisji. Liczba osób stosujących przemoc w 2020 roku wzrosła o 1 w porównaniu do 2019 roku. Ponadto, w 2021 roku Komisja nie kontaktowała się z żadną osobą stosującą i doznającą przemocy w rodzinie.

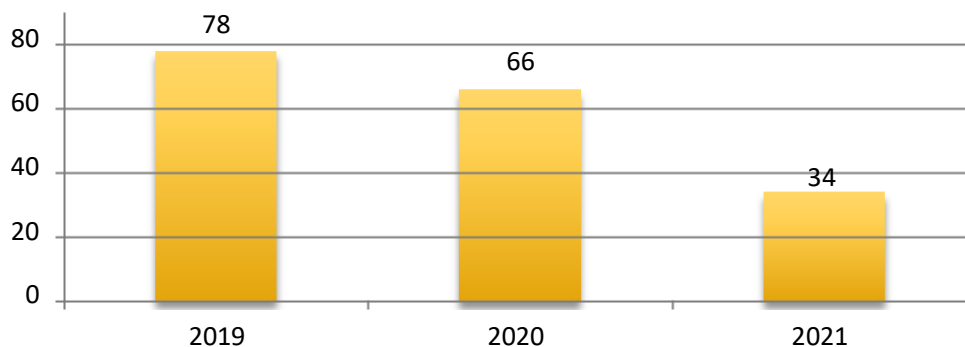
Wykres 5. Liczba osób doznających oraz stosujących przemoc w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Miasta w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA G-1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie wymaga współpracy interdyscyplinarnej, wobec tego znaczny udział w realizowaniu tego zadania mają funkcjonariusze Policji biorący m.in. udział w procedurze „Niebieskie Karty”, a także podejmujący interwencje w przypadku zaistnienia podejrzenia o stosowaniu przemocy w rodzinie. Jak wynika z danych przekazanych przez Komendę Policji w Chełmnie, na przestrzeni lat 2019-2021 systematycznie malała liczba interwencji podejmowanych przez funkcjonariuszy Policji w związku z przemocą w rodzinie na terenie Miasta. Wartość spadkowa w 2021 roku ukształtowała się na poziomie 56% w stosunku do 2019 roku. Szczegółowe dane prezentuje kolejny wykres.

Wykres 6. Liczba interwencji Policji w związku z przemocą w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: dane przekazane przez Komendę Powiatową Policji w Chełmnie

ANALIZA BADAŃ SPOŁECZNYCH

W 2021 roku na terenie miasta Chełmno przeprowadzona została Diagnoza problemu przemocy. Badania miały na celu określenie skali zjawisk przemocy wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców Miasta. Wyniki przedstawione poniżej dotyczą kwestii związanych z przemocą domową, rówieśniczą oraz cyberprzemocą, w opinii dorosłych mieszkańców, uczniów oraz pracowników instytucjonalnych. W badaniu wzięło udział 145 dorosłych mieszkańców Miasta, 124 uczniów oraz 15 pracowników instytucjonalnych.

PROBLEM PRZEMOCY WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Źródło: Diagnoza problemów przemocy w rodzinie na terenie miasta Chełmno. Raport z badań przeprowadzonych w 2021 roku

Z przeprowadzonej diagnozy problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców miasta Chełmno wynika, iż:

- 6% badanych mieszkańców deklaruje doświadczenie przemoc;
- zdecydowana większość respondentów doświadczających przemocy stwierdziła, że doznała przemocy psychicznej w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, na drugim miejscu znalazło się zaniedbanie;

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MIASTO CHEŁMNO NA LATA 2022-2024

- znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu zadeklarował aż co trzeci badany mieszkaniec (38%), w tym niemal co czwarty badany zna kilka takich osób (24%);
- tylko 2% badanych dorosłych mieszkańców Miasta przyznało, że stosowało przemoc w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem;
- zdaniem ponad połowy badanych przemoc jest istotnym problemem na terenie Miasta;
- co piąty mieszkaniec biorący udział w badaniu nie wie, czy stosowanie kar fizycznych jest dobrą metodą wychowawczą.

PROBLEM PRZEMOCY WŚRÓD UCZNIÓW

Źródło: *Diagnoza problemów przemocy w rodzinie na terenie miasta Chełmno. Raport z badań przeprowadzonych w 2021 roku*

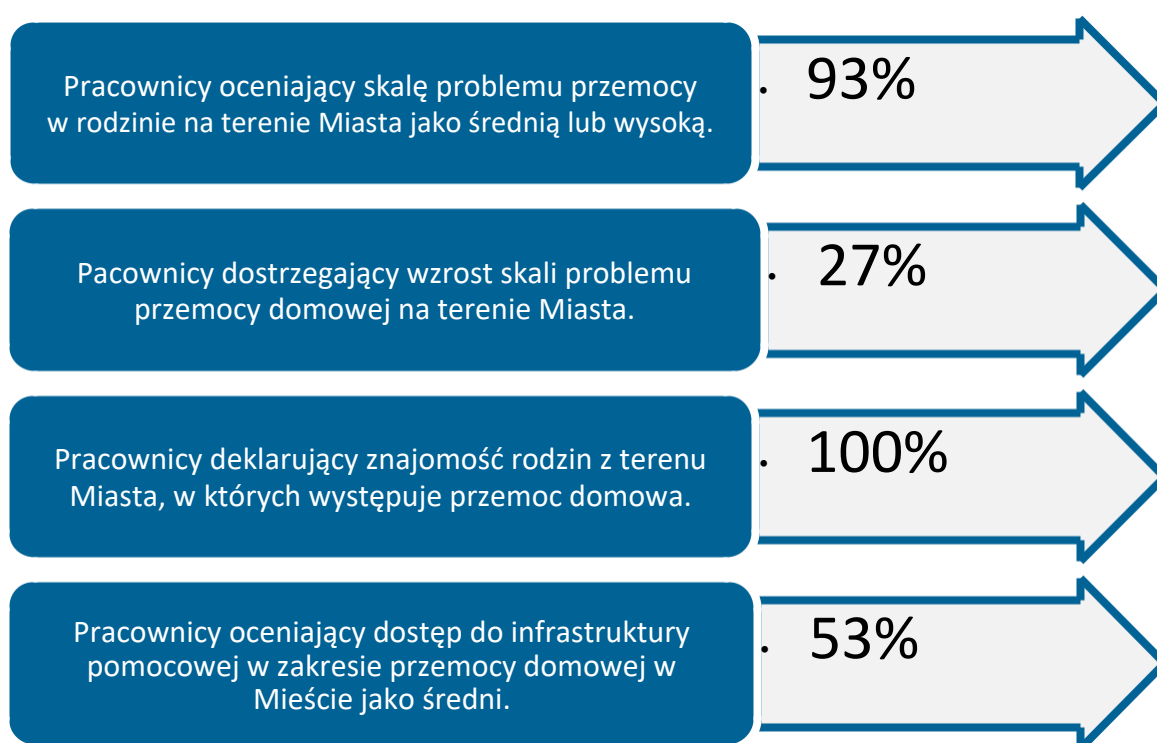
Z przeprowadzonej diagnozy problemu przemocy wśród uczniów z miasta Chełmno wynika, iż:

- 45% badanych uczniów zadeklarowało doświadczenie przemocy kiedykolwiek;
- część uczniów doświadczyła przemocy ze strony rodziców (15% spośród osób deklarujących doświadczenie przemocy wskazało na tatę, z kolei 11% na mamę);

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MIASTO CHEŁMNO NA LATA 2022-2024

- na występowanie w swojej szkole zjawiska przemocy rówieśniczej wskazała ponad połowa młodych ankietowanych (58%);
- stosowanie przemocy zadeklarowało 36% dzieci i młodzieży szkolnej z terenu Miasta;
- najczęściej doświadczaną kiedykolwiek formą przemocy wśród uczniów jest przemoc psychiczna (84%), natomiast stosowaną – przemoc fizyczna (42%);
- doświadczenie cyberprzemocy zadeklarowało aż 59% uczniów;
- 16% uczniów wskazało, że użycie przemocy, w niektórych sytuacjach może być usprawiedliwione.

PROBLEM PRZEMOCY Z PERSPEKTYWY PRACOWNIKÓW INSTYTUCJONALNYCH

Źródło: *Diagnoza problemów przemocy w rodzinie na terenie miasta Chełmno. Raport z badań przeprowadzonych w 2021 roku*

Z przeprowadzonej diagnozy problemu przemocy wśród pracowników instytucjonalnych z miasta Chełmno wynika, iż:

- w opinii większości respondentów skala zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Miasta jest średnia lub wysoka;
- blisko co czwarty badany dostrzega wzrost skali problemu przemocy domowej w Mieście;

- każdy ankietowany deklaruje znajomość rodzin z terenu Miasta, w których występuje zjawisko przemocy domowej;
- ponad połowa badanych pracowników ocenia dostęp do infrastruktury pomocowej w zakresie przemocy domowej w Mieście jako średni.

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest:

Zmniejszenie liczby osób doświadczających przemocy domowej, a także kształtowanie świadomości społecznej dotyczącej stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci.

Cel będzie realizowany w następujących obszarach:

- I. Rozwijanie lokalnego systemu profilaktyki w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także podnoszenie świadomości społecznej na temat tego zjawiska.
- II. Podnoszenie skuteczności wsparcia rodzin oraz osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- III. Prowadzenie efektywnych działań skierowanych na sprawców przemocy w rodzinie.
- IV. Kompleksowe rozwijanie kompetencji i umiejętności osób realizujących zadania związane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe Programu postawione na podstawie zidentyfikowanych problemów:

- I. **Rozwijanie lokalnego systemu profilaktyki w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także podnoszenie świadomości społecznej na temat tego zjawiska.**
 1. Zwiększenie działań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej w zakresie zjawiska przemocy, w tym przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy.
 2. Pobudzanie społecznej odpowiedzialności i wrażliwości wśród mieszkańców wobec zjawiska przemocy domowej.
 3. Zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Miasta, w przypadku doświadczania problemu przemocy domowej.
 4. Podniesienie świadomości społecznej związanej ze zjawiskiem przemocy w rodzinie oraz stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MIASTO CHEŁMNO NA LATA 2022-2024**

Lp.			Realizatorzy i podmioty
1.	Prowadzenie działań informacyjnych na temat miejsc/osób udzielających pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy.	→ Liczba rozpowszechnionych informacji.	MZI, UM, KKP, MKRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
2.	Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych.	→ Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. → Liczba uczestników.	MZI, UM, KPP, MKRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
3.	Edukacja mieszkańców w zakresie skutecznych sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach i rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	→ Liczba działań podjętych w ramach edukacji. → Szacunkowa liczba odbiorców.	MZI, UM, MOPS, MKRPA, NGO, placówki oświatowe.
4.	Edukacja na temat przemocy w rodzinie oraz związanych z nią innych problemów jak uzależnienia poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych itd.	→ Liczba informacji w mediach lokalnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	MZI, UM, KPP, MKRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, CDK, MBP, PWD.
5.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie typów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie i w szkole.	→ Liczba zrealizowanych programów/warsztatów. → Szacunkowa liczba odbiorców programów/warsztatów.	MZI, UM, KPP, MKRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, CDK, MBP, PWD.
6.	Realizacja warsztatów psychospołecznych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.	→ Liczba zrealizowanych działań. → Szacunkowa liczba odbiorców działań.	MZI, UM, KPP, MKRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, CDK, MBP, PWD.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MIASTO CHEŁMNO NA LATA 2022-2024**

7.	Przeprowadzanie akcji profilaktycznych mających na celu podnoszenie wrażliwości społecznej na kwestie przemocy w rodzinie.	→ Liczba zorganizowanych akcji profilaktycznych.	MZI, UM, KPP, MKRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, CDK, MBP, PWD.
8.	Przeprowadzanie działań edukacyjnych mających na celu wskazanie prawidłowych reakcji w przypadku zaobserwowania przemocy.	→ Liczba zorganizowanych działań.	MZI, UM, KPP, MKRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
9.	Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców.	→ Liczba możliwych form spędzania czasu wolnego. → Liczba uczestników organizowanych zajęć.	UM, MKRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, CDK, MBP, PWD.
10.	Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych oraz podnoszących ich kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.	→ Liczba zrealizowanych programów. → Szacunkowa liczba odbiorców programów.	MZI, KPP, UM, MKRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, PCPR, PPP.
11.	Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemu przemocy na terenie Miasta poprzez przeprowadzenie badań społecznych wśród dorosłych mieszkańców i uczniów szkół.	→ Liczba osób objętych badaniem w ramach diagnozy problemu przemocy.	MOPS, UM, placówki oświatowe.

II. Podnoszenie skuteczności wsparcia rodzin oraz osób doznających przemocy w rodzinie.

1. Udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności do specjalistycznego wsparcia na obszarze Miasta.
2. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
3. Rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MIASTO CHEŁMNO NA LATA 2022-2024**

Lp.			Realizatorzy i podmioty
1.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	→ Liczba osób, które skorzystały ze schronienia.	MZI, MOPS, UM, PCPR.
2.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej.	→ Liczba udzielonych porad osobom doświadczającym przemocy. → Liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie bezpłatnego poradnictwa. → Liczba instytucji zapewniających bezpłatny dostęp do poradnictwa.	MZI, MKRPA, MOPS, UM, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
3.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.	→ Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową i rzeczową z powodu problemu przemocy.	MOPS.
4.	Udzielanie rodzinom doświadczającym przemocy pomocy, poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	→ Liczba rozpoczętych procedur. → Liczba rodzin objętych procedurą. → Liczba zakończonych procedur.	MZI, MKRPA, MOPS, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
5.	Tworzenie i rozwój organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	→ Liczba podjętych działań w kierunku tworzenia i rozwoju organizacji pozarządowych.	MZI, MKRPA, UM, MOPS, KPP, NGO.
6.	Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy, poprzez prowadzenie pracy socjalnej.	→ Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej.	MOPS.
7.	Objęcie rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny w celu niedopuszczenia do pojawienia się zachowań przemocowych.	→ Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	MOPS.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MIASTO CHEŁMNO NA LATA 2022-2024**

8.	Umieszczanie dzieci doznających przemocy w rodzinie w pieczy zastępczej oraz zabezpieczenie środków na ich pobyt.	→ Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	MOPS, MZI, PCPR, MKRPA, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
-----------	---	--	--

III. Prowadzenie efektywnych działań skierowanych na sprawców przemocy w rodzinie.

1. Zwiększenie dostępności do miejsc i form wsparcia dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz podniesienie ich jakości.
2. Podejmowanie skutecznych interwencji w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Wdrażanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, dążących do zmiany ich zachowania i postaw.

Lp.			Realizatorzy i podmioty
1.	Motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	→ Liczba osób biorących udział w programie. → Liczba osób motywowanych do udziału w programach.	MZI, MKRPA, MOPS.
2.	Motywowanie do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	→ Liczba osób biorących udział w programie. → Liczba osób motywowanych do udziału w programach.	MZI, MKRPA, MOPS.
3.	Badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	→ Liczba ewaluacji podejmowanych działań w stosunku do osób stosujących przemoc w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	MZI, MKRPA, MOPS, PCPR, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MIASTO CHEŁMNO NA LATA 2022-2024**

4.	Izolowanie sprawców przemocy poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakaz zbliżania się do mieszkania oraz jego otoczenia.	→ Liczba interwencji związanych z usunięciem sprawcy przemocy z miejsca zamieszkania.	MZI, MKRPA, MOPS, KPP, PCPR.
----	---	---	------------------------------

IV. Kompleksowe rozwijanie kompetencji i umiejętności osób realizujących zadania związane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.

1. Zwiększenie kompetencji zawodowych osób zaangażowanych w działania na rzecz zmniejszenia skali przemocy w rodzinie w Mieście.
2. Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej podmiotów realizujących działania w zakresie wsparcia rodzin z problemem przemocy.
3. Monitorowanie skuteczności lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wdrażanie zmian w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy.

Lp.			Realizatorzy i podmioty
1.	Przeprowadzenie szkoleń, seminarium, konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w oparciu o potrzeby szkoleniowe uczestników.	→ Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji. → Liczba osób uczestniczących w szkoleniach, konferencjach.	MZI, MKRPA, MOPS, UM, KPP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.
2.	Kierowanie osób zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i finansowanie ich uczestnictwa w szkoleniach, konferencjach i wizytach studyjnych.	→ Liczba szkoleń/ konferencji/wizyt studyjnych, w których uczestniczyli przedstawiciele Miasta. → Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/ konferencjach/wizytach studyjnych.	MZI, MKRPA, MOPS, UM, KPP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MIASTO CHEŁMNO NA LATA 2022-2024**

3.	Prowadzenie superwizji dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy.	→ Liczba przeprowadzonych superwizji. → Liczba uczestników superwizji.	MZI, MOPS, MKRPA, KPP, placówki ochrony zdrowia, PCPR.
4.	Monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”.	→ Liczba zrealizowanych procedur „Niebieskie Karty”. → Liczba rodzin, w których ustała przemoc po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”.	MZI, MKRPA, MOPS, KPP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.
5.	Prowadzenie zewnętrznego coachingu/doradztwa dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w celu zapobiegnięcia wypaleniu zawodowemu.	→ Liczba osób objętych wsparciem coachingowym/doradztwem.	MZI, KRPA, MOPS, PCPR.

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- wszystkich mieszkańców miasta Chełmno,
- osób, które dotknięte zostały przemocą w rodzinie,
- osób, które stosują przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- Podniesienie świadomości mieszkańców w obszarze przemocy w rodzinie, w tym konsekwencji stosowania kar fizycznych w procesie wychowania.
- Podniesienie kompetencji zawodowych osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zmniejszenie liczby osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie dotkniętych problemem wypalenia zawodowego.
- Zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą.

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MIASTO CHEŁMNO NA LATA 2022-2024

- Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- Budowa spójnego systemu działań w zakresie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zasady realizowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Chełmno na lata 2022-2024

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, niniejszy dokument oparty został na zasadach:

- **wzajemnej współpracy i współdziałania** organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw;
 - **jawności działań** organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;
- **szczególnej ochrony dzieci**, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania realizowane w ramach **Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Chełmno na lata 2022-2024** finansowane będą z budżetu Miasta Chełmno oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

Tabela 6. Preliminarz wydatków

Zadanie	2022	2023	2024
Rozwijanie lokalnego systemu profilaktyki w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także podnoszenie świadomości społecznej na temat tego zjawiska	2.000 zł	10.000 zł	10.000 zł
Podnoszenie skuteczności wsparcia rodzin oraz osób doznających przemocy w rodzinie	0 zł	23.800 zł	23.800 zł
Prowadzenie efektywnych działań skierowanych na sprawców przemocy	0 zł	5.000 zł	5.000 zł
Kompleksowe rozwijanie kompetencji i umiejętności osób realizujących zadania związane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie	5.674 zł	5.674 zł	5.674 zł

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu Programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie powinny opierać się na:

- ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulacji technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) **Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) **Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) **Kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) **Kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanemu problemom.

WSKAŹNIKI MONITORINGOWE

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane liczby, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 5. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych

Lp.				docelowa
1	Rozwijanie lokalnego systemu profilaktyki w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także podnoszenie świadomości społecznej na temat tego zjawiska.	Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	1	1
		Liczba działań profilaktycznych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	b.d.	min. 6
2	Podnoszenie skuteczności wsparcia rodzin oraz osób doświadczających przemocy w rodzinie.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie.	4	poniżej 10
		Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.	90	poniżej 100
		Liczba osób objętych wsparciem grup roboczych.	60	poniżej 60
3	Prowadzenie efektywnych działań skierowanych na sprawców przemocy w rodzinie.	Liczba osób, które wzięły udział w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	b.d.	do 15
4	Kompleksowe rozwijanie kompetencji i umiejętności osób realizujących zadania	Liczba warsztatów/szkoleń/superwizji skierowanych do osób realizujących zadania związane z przemocą w rodzinie.	b.d.	powyżej 3

związane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.			
---	--	--	--

Proces wdrażania założonych w niniejszym Programie działań i celów oraz informacja o aktywności Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w danym roku, będą przedmiotem corocznych sprawozdań przedkładanych Burmistrzowi Miasta Chełmno przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Zjawisko przemocy w rodzinie jest problemem dotyczącym rodziny na całym świecie. Zdiagnozowanie jego skali jest szczególnie trudne za sprawą czynników takich jak m.in. wstyd, ukrywanie aktów przemocy domowej przez rodziny oraz ich najbliższe środowisko, a także lęk. Tworzenie programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie ma na celu udzielanie kompleksowej pomocy osobom uwikłanym w problem przemocy domowej, przez co rozumie się osoby doświadczające przemocy, jak i ją stosujące. Realizacja zadań w tym zakresie nie byłaby możliwa, gdyby nie zintegrowane działania wszystkich instytucji i specjalistów zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie. Innym czynnikiem mającym znaczący wpływ na ograniczanie skali zjawiska przemocy jest świadomość społeczna. W związku z tym edukacja społeczności z terenu miasta Chełmno stanowi szansę na zmniejszenie tolerancji dla przemocy. Należy również pamiętać, aby podejmowane działania interwencyjne wobec osób doświadczających jak i stosujących przemoc, nie ograniczały się wyłącznie do rozmowy z psychologiem, ale pociągały za sobą szereg działań długofalowych.

Cele i zadania zawarte w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Chełmno na lata 2022-2024, realizowane w porozumieniu podmiotów funkcjonujących na terenie Miasta z najwyższą rzetelnością, powinny pociągać za sobą pozytywne skutki, w postaci rozwiniętego i efektywnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie miasta Chełmno 10

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców miasta Chełmno w latach 2019-2021 11

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących miasto Chełmno na przestrzeni lat 2019-2021..... 11

Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021..... 17

Wykres 4. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021 18

Wykres 5. Liczba osób doznających oraz stosujących przemoc w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Miasta w latach 2019-2021 19

Wykres 6. Liczba interwencji Policji w związku z przemocą w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021..... 19

SPIS TABEL

Tabela 1. Przyrost naturalny w mieście Chełmno na przestrzeni lat 2019-2021..... 12

Tabela 2. Udział ludności miasta Chełmno według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2019-2021 (w procentach) 12

Tabela 3. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wraz z obszarami ich działania..... 15

Tabela 4. Liczba osób objętych wsparciem grup roboczych na przestrzeni lat 2019-2021..... 17

Tabela 5. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych
32